

SELGITUSED EELARVESTRAATEEGIALE 2015-2018

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Aseri valla eelarvestrateegia on koostatud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) §20 nõuetele. Samuti lähtutakse koostamisel ja menetlemisel kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) §-st 37 ning Aseri Vallavolikogu 27.06.2012 määrusest nr 45 „Aseri valla eelarvestrateegia ning eelarve koostamise, vastuvõtmise, täitmise, avalikustamise ja aruandluse kord“.

Eelarvestrateegias esitatakse kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks, eelarvestrateegia koostamisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad andmed vastavalt KOFS-i § 20 nõuetele.

Eelarvestrateegia koostatakse eelseisva nelja eelarveaasta kohta.

Eelarvestrateegia andmed esitatakse rahandusministri määrusega kehtestatud vormidel.

Aseri vallas elas 2014.aasta 01.jaanuari seisuga 1772 inimest. Aseri valla keskuseks on Aseri alevik, kus elab 1374 inimest, alevikku ümbritsevad 8 küla 398 elanikuga. Valla pindala on 67,1 km².

Aseri vallal on üks sõltuv üksus: Aseri Kommunaal OÜ (100 % osalusega), mille põhitegevuseks on soojusenergia tootmine ning veevarustuse ja kanalisatsiooniteenuse osutamine.

Aseri valla 2013. aasta eelarve põhitegevuse tulud olid summas 1,40 miljonit eurot põhitegevuse kulud olid 1,33 miljonit eurot. 2014 aasta põhitegevuse tulud ja kulud on kavandatud ligikaudselt samas mahus, tulud 1,39 ja kulud 1,37 miljonit eurot.

Eelarvestrateegia perioodi põhitegevuse tulude kavandamisel on arvesse võetud riigi eelarvestrateegia 2015-2018 prognoose.

Põhivara soetati 2013 aastal 29 tuhande euro väärtuses, 2014. aastal on kavandatud summaks 161 tuhat eurot. Põhivara soetuseks saadi 2013 aastal sihtfinantseerimist 8,7 tuhat eurot, 2014 aastaks põhivara sihtfinantseerimiseks 22 tuhat eurot. Põhivara soetuseks anti 2013. aastal sihtfinantseerimist 19 tuhat eurot, 2014 aastal põhivara soetuseks sihtfinantseerimise andmist planeeritud ei ole. 2013 aastal võeti uus laen summas 87 tuhat eurot, tähtajaga 15.12.2017 ja intressimääraga 6 kuu Euribor + 1,35%. Laenuga refinantseeriti kahte laenu, mille intressid olid 6 kuu Euribor + 2,4% ja 2,3%. 2013 aasta lõpus oli võlakohustuste jääk 761 tuhat eurot ning 2014 aasta lõpuks väheneb 554 tuhandele eurole. 2013. aasta lõpus oli likviidsete varade jääk 254 tuhat eurot, 2014. aasta lõpuks prognoositakse likviidsete varade jääki 36 tuhat eurot.

PÕHITEGEVUSE TULUD

Tulumaks

Tulumaks moodustab Aseri valla põhitegevuse tuludest 50% ning tema osakaal jääb eelarvestrateegia perioodil enam-vähem muutumatuks. Majanduskriisi ajal langes tulumaksu laekumine kahe aastaga 20%, kriisieelset taset eelarvestrateegia perioodil ei saavutata.

- 2009. aasta 1. aprillist vähendati kohaliku omavalitsuse üksustele arvestatava tulumaksu eraldise määra suhtena sissetulekutesse 11,93%-lt 11,4%-le;
- 2013. aasta 1.jaanuarist suurendati omavalitsuse üksustele arvestatava tulumaksu eraldise määra suhtena sissetulekutesse 11,4%-lt 11,57%-le;
- eelarvestrateegia perioodil on arvestatud, et tulumaksu määr on alates 2014. aastast 11,6%;
- 2015. aastal väheneb üksikisiku tulumaksu määr 21%-lt 20%-le, suureneb tulumaksu maksuvaba miinimum ja valla elanike arv pidevalt väheneb (2013.a. 1872 elaniku, 2014.a. 1772 elaniku). Maksuameti poolt 2014.a. käivitunud Töötamise registriga on loota tulumaksu laekumise suurenemist. Eelpool nimetatud asjaoludega planeeritakse tulumaksu laekumise suurenemist 2,3 % võrra ehk 16,5 tuhande euro võrra.

Tasandusfond

Riigieelarves ette nähtud tasandusfondi suuruse aluseks on arvestuslike kulude ja tulude vahe, mis on läbi korrutatud eelarvete tasandusfondi koefitsiendiga. Keskmise tegevuskulu arvestuse aluseks on parameetrite hind (ühiku maksumus) ühe lapse, kooliealise, tööealise, vanuri, arvestusliku teepikkuse ja hooldatava või hooldajateenust saava puudega isiku kohta. Arvestuslik keskmine tegevuskulu saadakse statistiliste näitajate ning ühiku maksumuse korrutiste summeerimisega. Arvestuslike tulude leidmisel võetakse aluseks kolmel eelneval aastal laekunud tulumaksude ja loodusvarade kasutamise tasude kaalutud keskmine ning eelneva aasta arvestusliku maamaksu suurus. Riigi eelarvestrateegias ei ole aastateks 2014–2018 kavandatud tasandusfondi eraldise olulist kasvu seoses kohaliku omavalitsuse üksuste kõrge defitsiidi tasemega ning riigieelarveliste võimaluste piiratusega

- Eelarvestrateegia perioodil arvestatud Aseri vallale eraldatava tasandusfondi suuruseks 2015. aastal 275 tuhat eurot ja on kavandatud jääma samale tasemele kogu strateegiaperioodi vältel.

Muud tulud

Eelarvestrateegia perioodil iseloomustavad valla muid tulusid järgmised asjaolud:

- Aseri valla haldusterritooriumil on maamaksumääraks 2,5% maa maksustamishinnast aastas ning põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja loodusliku rohumaa maamaksumääraks 2,0% maa maksustamishinnast aastas. Alates 2013. aastast on arvestatud koduomanikke maamaksust vabastava maamaksuseaduse muudatusega;
- riigieelarvelise toetusfondi eraldised vallale moodustavad 2014. aastal prognoositavalt ligi 280 tuhat eurot, mis järgnevatel aastatel jäävad samale tasemele.
- mitmesugused toetused (lisaks tasandusfondile ja toetusfondi eraldistele) moodustavad 2015. aastal hinnanguliselt 70 tuhat eurot, jäädes strateegiaperioodi vältel samale tasemele ning need laekuvad järgmiste kulude katteks: töötajate õppelaenude kustutamiseks, haridus-, kultuuri- ja spordisündmuste korraldamiseks, ujumise algõppeks, koolipiimaprojektile;
- laekumised asutuste majandustegevusest on kavandatud 2015 aastal hinnanguliselt 46 tuhat eurot, mille kasvuks prognoositakse võrreldes 2014 aastaga 13% ja järgnevatel aastatel 2% aastas;
- keskkonnatasude (laekumine vee erikasutusest, kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamise tasu ja saastetasud) prognoos on 2015. aastal 15 tuhat eurot ja jääb kogu strateegiaperioodi vältel samale tasemele.

PÕHITEGEVUSE KULUD

Kulud

Eelarvestrateegia perioodil iseloomustab Aseri valla põhitegevuse kulusid järgmine:

- Antavad toetused jäävad prognoositavatel aastatel samaks järgnevaks aastaks planeeritavate summadega võrreldes.
- Reservfond moodustab prognoositavast põhitegevuse tulude mahust 1%.
- Majandamis- ja personalikulud muutuvad prognoositavatel aastatel 2-3% võrra järgnevaks aastaks planeeritavate summadega võrreldes.

INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringud 2013

- lasteaia piirdeaed
- kooli- ja lasteaia videovalve paigaldus
- soojussõlmede ehitus
- soojustrasside renoveerimine
- katlamaja automaatika
- sõiduauto Citroen

Investeeringud 2014

- lasteaia mänguväljak ja kappvoodid
- valla ja allasutuste arvutite uuendamine
- Aseri koolihoones Muusikakooli ruumide kapitaalremont

Investeeringuvajadused 2015

- Aseri Hariduskeskuse ehitamine (projekti käivitamine)
- Aseri staadioni renoveerimine I etapp (drenaaž ja piirdeaed)
- Aseri aleviku keskusesse videovalvesüsteemi ehitamine
- Kesktänava kortermajade fassaadide värvimine
- valla teed
- pargi korrastamine (lehtlad, mänguväljakud)
- drenaaž-vihmaveesüsteemid
- Aseri ja Kalvi rannaala korrastamine
- valgustatud kergliiklus- ja kõnniteede ehitamine
- Koduloo ja Levimuusika ruumide renoveerimine
- soojustrasside renoveerimine

Investeeringuvajadused 2016

- Aseri Hariduskeskuse ehitamine
- Aseri staadioni renoveerimine II etapp (tribüünid, jooksurada, valgustus)
- drenaaž-vihmaveesüsteemid
- valgustatud kergliiklus- ja kõnniteede ehitamine
- valla lastemänguväljakud
- paadisadama ehituse ettevalmistamine
- Kesktänava kortermajade fassaadide värvimine, lagunenuid hoonete lammutamine
- valla teed
- soojustrasside renoveerimine

Investeeringuvajadused 2017

- Aseri Hariduskeskuse ehitamine
- drenaaž-vihmaveesüsteemid
- pargi korrastamine
- Aseri tiigi korrastamine
- Aseri ja Kalvi ranna korrastamine
- paadisadama ehitamine
- valla teed

Investeeringuvajadused 2018

- valla tänavavalgustuse renoveerimine
- drenaaž-vihmaveesüsteemid
- Aseri tiigi korrastamine
- valgustatud kergliiklusteede ehitus

Arvestades valla madalat omafinantseerimisvõimekust, on suuremate investeeringute tegemine võimalik ainult välisrahastuse toel.

FINANTSEERIMISTEGEVUS

Aseri valla finantseerimistegevus peab võimaldama põhitegevuse ning investeerimistegevuse rahastamise, püsides võlakooormuse piirmääras ning täites maksekohustusi tähtaegselt.

KOFS-i kohaselt on KOV-l lubatud vastavalt individuaalsele võimekusele suurendada võlakooormust 60%-ni põhitegevuse tuludest. Netovõlakooormuse ülemmäär on põhitegevuse tulude kogusumma, kui see on väiksem kui 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe, vastasel korral kas 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe või 60% põhitegevuse tuludest, olenevalt sellest, kumb neist on suurem.

Kohaliku omavalitsuse üksuste netovõlakooormuse suurendamise võimalus üle 60% lükati tulenevalt riigi eelarvestrateegiast aastateks 2013–2016 edasi 2016. aasta lõpuni, isegi kui individuaalne piirmäär seda võimaldaks.

Eelarvestrateegias on arvestatud uue laenu võtmisega uue Aseri koolihoone ehitamise finantseerimiseks.

Aseri valla areng sõltub olulisel määral muutustest Eesti üldises majanduskeskkonnas ning riigi kesktasandil tehtavatest fiskaalpoliitilistest otsustustest, mis puudutavad omavalitsuste tulu- ja kulubaasi.

Viimastel aastatel on riigi kesktasand muutnud omavalitsuste rahastamise põhimõtteid ning omavalitsuste tulubaasi reguleerivad riiklikke õigusakte. Kärbitud on nii kohalike omavalitsusüksuste tulubaasi kui ka pandud omavalitsustele lisakohustusi, mille täitmiseks eraldatud vahendid ei kata kulutusi täies mahus. Eriti valulikumad on hariduskulude toetuse jaotuspõhimõtete järk-järguline muutmine, mis õpilaste arvu vähenemisega nõuab valla eelarvest üha suuremaid kulutusi, et tagada põhikooli säilimine Aseri vallas.

Hoolimata majanduslangusest on vald suutnud optimeerida omavalitsuse kulusid ning tagada olemasolevate teenuste mahu. Järgnevate aastate eelarveperiood on vallale rahaliselt väga pingeline, tuleb tagada kohustuste täitmine seoses ÜVK ja Aseri Vabaajakeskuse projektide omafinantseerimiseks võetud laenudega ning tulla toime palgasurve ja hinnatõusust tingitud personali- ja majanduskulude kasvuga.